

РЕШЕНИЕ

№ 120

гр. София, 30 март 2023 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в открито съдебно заседание на седемнадесети февруари две хиляди двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: СПАС ИВАНЧЕВ

ЧЛЕНОВЕ: ХРИСТИНА МИХОВА

КРАСИМИР ШЕКЕРДЖИЕВ

при участието на секретаря МАРИЯНА ПЕТРОВА и прокурора от ВКП ТОМА КОМОВ изслуша докладваното от съдия ХРИСТИНА МИХОВА н. д. № 11/2023 година и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по касационни жалби, подадени от подсъдимите В. Г. А., Л. В. М., Н. Х. Х. и К. И. Х., чрез техните защитници, както и лично от подс. Х. , срещу въззивно решение, постановено на 27.07.2022 г. по в.н.о.х.д. № 212/2019 г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд /АпСпНС/. В жалбите се излагат твърдения за наличието на всички касационни основания по чл. 348, ал.1, т. 1 – 3 от НПК.

В касационната жалба на подс. В. А. основното оплакване е, че въззивният съд не е анализирал доказателствената съвкупност и най - вече заключението на приетата от него ССчЕ, което установявало, че не са допуснати пропуски при осчетоводяването на фирмената дейност, фирмената документация е водена съгласно изискванията на Закона за счетоводството, като не може да се установи с категоричност, че осчетоводените сделки са нереални. В мотивите на първоинстанционната присъда и на въззивното решение липсвали факти, от които да се направи извод за осъществени от подсъдимия престъпления, с оглед на което се претендира за неговото оправдаване. Алтернативно се иска намаляване на размера на наложеното му наказание с приложение на разпоредбата на чл. 66, ал.1 от НК, като се отчете дългия срок / 11 г./ на наказателното производство, който предходните инстанции не са взели предвид при определяне на санкцията.

С касационната жалба на подс. Л. М. се оспорва законосъобразността на въззивното решение и се твърди, че то не отговаря на изискванията на чл. 339 от НПК, тъй като в него не били посочени приетите за установени фактически обстоятелства и доказателствата, на които се основават. Не бил направен анализ на доказателствената съвкупност и поради това не ставало ясно по какъв начин въззивната инстанция е формирала заключението си за обосноваост и доказаност на повдигнатите обвинения. Въззивният съд не отговорил на възраженията на защитата относно неправилното кредитиране от първоинстанционния съд на показанията на свидетелите, изложени на досъдебното производство и приобщени по реда на чл. 281, ал.1 и ал. 4 от НПК, дадени от тях под натиск и заплаха; не съобразил, че подс. М.

като собственик и управител на счетоводни фирми е осъществявал счетоводна дейност на базата на предоставените му от неговите клиенти – търговски дружествата, счетоводни документи, при което не би могъл да знае дали сделките, които те удостоверяват са реални или не; изцяло на житейски предположения се основавало обвинението по чл. 321 от НК, тъй като липсвали доказателства за това, че четиримата подсъдими се познават помежду си, а още по - малко, че са участвали в организирана престъпна група; съдът приел, че подс. М. давал нареждания за изготвяне на документи за фиктивни сделки, въз основа на проведените телефонни разговори, които били с нормално, обичайно съдържание, характерно за осъществяваната от него счетоводна дейност; обвинението се основавало на приложените по делото ревизионни актове, като съдилищата не взели предвид, че техните констатации са съобразени със спецификата на административното производство и не са достатъчни, за да се направи извод за осъществено данъчно престъпление по чл. 255 от НК. Подробно в жалбата се излагат съображения относно недоказаността на това обвинение, като касаторът се позовава на заключението на изготвената ССЧЕ и на множеството писмени доказателства, обосноваващи извода за реалност на сделките, инкриминирани с обвинителния акт. На тази основа се претендира за оправдаване на подс. М. по всички обвинения. Алтернативно се излага и твърдението за това, че наложените на подсъдимия наказания са несправедливи, тъй като при тяхното определяне не били отчетени всички смекчаващи отговорността обстоятелства. Поради това се прави искане, в случай, че ВКС намери подс. М. за виновен, да намали размера на наложеното му наказание лишаване от свобода и да отложи неговото изпълнение за определен изпитателен срок, съобразно разпоредбата на чл. 66 от НК.

С касационната жалба на подс. Н. Х. се оспорва изцяло законосъобразността, обосноваването и справедливостта на въззивното решение. Акцентираща се върху липсата на мотиви на същото, като се сочи, че в него не са изложени фактите, приети от съда за установени, доказателствата въз основа на които е сторено това и не е отговорено на възраженията на защитата за отсъствие на такива, обосноваващи повдигнатите срещу подс. Х. обвинения. Въззивният съд не обсъдил оплакването на защитата за несправедливост на наложените санкции, определени без да бъдат отчетени всички смекчаващи отговорността обстоятелства, свързани с личността на подс. Х., както и неразумно дългия срок на наказателното производство. Незаконсъобразно бил уважен и предявеният граждански иск, без да бъде изследван въпросът, дали данъчно - ревизионните актове са влезли в сила, което е предпоставка за приемането му за разглеждане в наказателния процес. С оглед на изложените съображения алтернативно се претендира за: оправдаване на подс. А. по всички обвинения; отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от първоинстанционния съд; намаляване размера на наказанието лишаване от свобода и отлагане на неговото изпълнение по реда на чл. 66 от НК; отхвърляне на предявения граждански иск, като неоснователен. В писмено допълнение към касационната жалба, подадено от подс. Х. в срока по чл. 351, ал. 4 от НПК, се сочи, че по отношение на него е допуснато съществено нарушение на процесуалните правила още в хода на досъдебното производство, тъй като не му е предоставена възможност да се запознае с материалите, събрани по делото, за да организира защитата си в пълен обем, такава му била осигурена едва десет дни преди първото съдебно заседание пред първоинстанционния съд. Допълнително се сочат подробни доводи в подкрепа на твърдението, че обвиненията, в извършването на които е признат за виновен подс. А., са несъставомерни и недоказани, а наложените му наказания явно несправедливи.

В касационните жалби на подс. Х. и неговите защитници се сочат подробни доводи в подкрепа на заявените основания по чл. 348, ал.1, т.1 – 3 от НПК. Твърди се, че въззивното решение не отговаря на изискванията на чл. 339, ал. 2 от НПК, тъй като в него не са посочени фактическите обстоятелства, приети от контролирания съд, доказателствата, които ги подкрепят, като не е отговорено и на направените от страните възражения срещу законосъобразността и обосноваването на първоинстанционната присъда. Не бил извършен необходимият задълбочен и качествен анализ на доказателствената съвкупност; изобщо не били обсъдени обясненията на подсъдимите; съдилищата се позовали на ВДС, без да съобразят, че за престъплението по чл. 255 от НК не могат да се използват СРС; не били констатирани и изяснени противоречията между показанията, дадени от свидетелите пред съда и тези изложени в хода на досъдебното производство; не били съобразени заключенията на допуснатите и приети от въззивния съд заключения на ССЧЕ и съдебно – икономически експертизи и писмените доказателства, установяващи реалност на фактурираните сделки. Излагат се подробни доводи обосноваващи твърдението за недоказаност на повдигнатите срещу подс. Х. обвинения, за неоснователност на уважения граждански иск и за несправедливост на наложените наказания. В заключение се прави искане за отмяна на въззивното решение и връщане на делото на въззивната инстанция или на първоинстанционния съд за ново разглеждане, или за намаляване размера на наложеното наказание лишаване от свобода и отлагане на неговото изпълнение за определен изпитателен срок.

В съдебно заседание пред ВКС защитниците на подсъдимите поддържат подадените касационни жалби и пледират за уважаването им по изложените в тях подробни съображения.

Прокурорът от Върховна касационна прокуратура изразява становище за неоснователност на касационните жалби, с оглед на което прави искане за оставянето им без уважение.

Процесуалният представител на гражданския ищец пледира за оставяне на касационните жалби без уважение, поради тяхната неоснователност.

Подсъдимите В. Г. А., Л. В. М., Н. Х. Х. и К. И. Х. в предоставената им последна дума заявяват, че не се считат за виновни и молят да бъдат оправдани.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, първо наказателно отделение, като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт в пределите на чл. 347, ал.1 от НПК, установи следното:

С присъда № 8 / 05.02.2019 г., постановена по н.о.х.д. № 471/2015 г. по описа на Специализиран наказателен съд /СНС/, подсъдимите В. Г. А., Л. В. М., Н. Х. Х. и К. И. Х. са признати за виновни в извършване на престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2, вр. с ал. 2 от НК, като на всеки от тях е наложено наказание лишаване от свобода за срок от три години. Подсъдимият Л. М. е оправдан по обвинението да е ръководил организираната престъпна група, а останалите трима подсъдими, че са участвали в ръководена от него такава.

Със същата присъда подсъдимите В. Г. А., Л. В. М., Н. Х. Х. и К. И. Х. са признати за виновни в извършване на две престъпления по чл. 255, ал. 3, вр. с ал.1, т. 2, 6 и 7, вр. чл. 20, ал. 4, вр. с ал. 1 за подс. А., М. и Х. , а за подс. Х. вр. с чл. 20, ал. 2, вр. с чл. 26, ал.1 от НК. Четиримата подсъдими са оправдани за част от инкриминираната сума в размер на 18 904, 77 лева.

За всяко едно от престъпленията на четиримата подсъдими са наложени отделни санкции, като на основание чл. 23 от НК са им определени общи наказания за трите извършени деяния в размер на по четири години лишаване от свобода, при първоначален „общ“ режим за изтърпяване и конфискация на част от определено движимо или недвижимо имущество.

Първоинстанционният съд с присъдата си е уважил гражданския иск, предявен от Министерство на финансите срещу четиримата подсъдими, като ги е осъдил солидарно да заплатят сумата от 1 501 467, 96 лева, представляваща обезщетение за причинени на държавата имуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от момента на извършване на деянието до окончателното изплащане на сумата. Гражданският иск е отхвърлен за сумата от 18 904, 77 лева, като неоснователен.

Специализираната прокуратура останала недоволна от размера на санкциите, наложени на подсъдимите и подала въззивен протест срещу първоинстанционната присъда пред АпСпНС с искане за тяхното увеличаване.

Първоинстанционният съдебен акт е обжалван и от четиримата подсъдими с доводи за незаконосъобразност, необоснованост и явна несправедливост. Във всяка от въззивните жалби жалбоподателите изложили конкретни доводи, с които аргументирали твърденията си за допуснати нарушения на процесуалния и материалния закон, както и за несправедливост на определените от първостепенния съд санкции. Подсъдимите предявили пред АпСпНС алтернативни искания за отмяна на първоинстанционната присъда и постановяване на въззивна присъда, с която да бъдат оправдани; отмяна на присъдата на СНС и връщане на делото на същия за ново разглеждане или на прокурора за отстраняване на допуснати нарушения на досъдебното производство; намаляване на наложените от СНС санкции и отлагане на тяхното изпълнение по реда на чл. 66 от НК.

По повод подадения протест и депозираните въззивни жалби в АпСпНС е образувано в.н.о.х.д. № 212/2019 г. С решение, постановено на 27.07.2022 г. по същото дело, предмет на настоящата касационна проверка, въззивният съд изцяло потвърдил първоинстанционната присъда, като осъдил подсъдимите да заплатят допълните разноски, направени във въззивното производство.

Депозираните срещу това въззивно решение касационни жалби са допустими, тъй като са подадени от процесуално легитимирани лица, в срока по чл. 350 от НПК и срещу съдебен акт от категорията на визираните в чл. 346, т.1 от НПК. Разгледани по същество, жалбите са основателни.

Приоритетно следва да бъдат разгледани оплакванията на касаторите за допуснати съществени процесуални нарушения, тъй като при констатиране на тяхната основателност е безпредметна по – нататъшната проверка на твърденията за неправилно приложение на материалния закон и за несправедливост на санкциите.

Единствено в жалбата на подс. Н. Х. се твърди, че по отношение на него е допуснато съществено нарушение на процесуалните правила още в хода на досъдебното производство, изразяващо се в това, че е бил лишен от възможността да се запознае с материалите, събрани по делото, за да организира по най-добрия начин защитата си. С оглед на това едно от исканията на този касатор е за отмяна на постановените по делото съдебни актове и връщане на делото на досъдебното производство за отстраняване на допуснатото нарушение.

Съгласно разпоредбата на чл. 55, ал.1 от НПК обвиняемият има право да се запознае с материалите, събрани при проведеното разследване, като то се реализира посредством процедурата по реда на чл. 227 от НПК. Не осигуряването на реализация

на това право рефлектира върху правото на защита на обвиненото лице, поради което то е от категорията на съществените нарушения на процесуалните правила по смисъла на чл. 348, ал. 3, т.1, вр. с ал.1, т. 2 от НПК. Съгласно същата законова разпоредба, за да се приеме, че това нарушение е касационно основание, изискващо отмяна на постановените съдебни актове, следва то да не е било отстранено. В конкретния случай, както се сочи и от самия касатор, на същия е предоставена възможност да се запознае с всички материали, събрани в хода на досъдебното производство, десет дни преди първото съдебно заседание по делото. Действително, преди това той е бил лишен от възможността да прави искане за събиране на доказателства и за извършване на процесуално - следствени действия или да оспорва тяхната процесуална годност. Доколкото обаче законодателят е определил съдебното производство като централна фаза в наказателния процес, с предоставянето на възможност на подсъдимия реално да участва в него, лично или чрез защитниците да прави доказателствени искания, да оспорва годността на събраните такива на досъдебното производство и на извършените процесуални действия, т. е. да реализира в пълен обем правото си на защита, се налага изводът, че допуснатото нарушение е било отстранено. Поради това не следва да бъде удовлетворена претенцията на подс. X. за връщане на делото на досъдебното производство.

Във всички касационни жалби твърдението за наличието на касационното основание по чл. 348, ал.1, т. 2 от НПК е аргументирано с довода, че въззивният съд е нарушил разпоредбата на чл. 339, ал. 2 от НПК при постановяване на обжалваното въззивно решение. Твърди се, че във въззивния съдебен акт контролираният съд не е посочил фактите, които е приел за установени, конкретните доказателства, от които са изведени, като изцяло отсъства анализ и оценка на доказателствените източници. Отправен е и упрек към въззивната инстанция за това, че не е дала отговор на направените от жалбоподателите възражения срещу обосноваването, законосъобразността и справедливостта на първоинстанционната присъда. Посочването на това касационно основание в жалбите на всички касатори позволява общото обсъждане на оплакванията им, а прегледът на обжалваното въззивно решение установява тяхната основателност.

Въззивното производство по глава XXI на НПК определя правомощията на въззивната инстанция, които са както контролно – отменителни / чл. 335, вр. с чл. 334, т.1 от НПК/, така и контролно - решаващи правомощия / чл. 336 – 338 от НПК/. И в двете хипотези въззивната инстанция първоначално дължи произнасяне по въпроса относно законосъобразността и правилността на съдебния акт, за чиято проверка е бил надлежно сезиран със съответната жалба или протест. Едва след упражняване на контролните си правомощия, за въззивния съд е налице възможност да действа като инстанция по същество, като се произнесе по въпроса относно отговорността на подсъдимия. При това съдебните актове, с които се произнася въззивният съд са въззивно решение /чл. 335, чл. 337 и ч. 338 от НПК/ или нова присъда / чл. 336 от НПК/. Задължението за приложение на изискванията на чл. 305 от НПК, относно съдържанието на съдебния акт, законодателят в чл. 339, ал. 3 от НПК е предвидил за случаите, в които въззивната инстанция постановява нова присъда, т. е. когато действа като втора първа инстанция. В нормата на чл. 339, ал. 2, вр. с ал.1 от НПК законодателят е определил какво следва да бъде съдържанието на въззивното решение, което въззивната инстанция постановява в случаите, когато потвърждава първоинстанционната присъда. Съгласно тази разпоредба във въззивното решение следва да се посочи по чия жалба и протест се произнася въззивният съд, тяхното

кратко съдържание, доводите на страните от съдебното заседание, основното съдържание на присъдата, основанията, поради които не приема доводите, изложени в подкрепа на жалбата или протеста и своето собствено решение по тях. Под основно съдържание на присъдата следва да се разбира не единствено пресъздаване на нейния диспозитив, а излагане на приетите за установени фактически положения и основните правни изводи до които е достигнал първоинстанционния съд. Разбира се това не означава, че въззивният съд винаги е длъжен в решението си да излага подробен доказателствен анализ и изрично да обосновава всяка приета от него фактическа констатация, когато страните не възразяват срещу тях и когато той изцяло приема доказателствената и аналитичната дейност на първоинстанционния съд за качествено извършена. Достатъчно е от въззивния съдебен акт да е ясно видимо, че съдът е изпълнил задължението си да извърши цялостна проверка на правилността и законосъобразността на оспорената пред него първоинстанционна присъда и да е лесно проследим процеса, по който е формирал вътрешното си убеждение относно доказателствената обезпеченост на обвиненията, изводите му по приложимото право и съответното наказание, респективно по гражданската претенция.

Когато въззивната инстанция по свой почин или по искане на страните е провела въззивно съдебно следствие, за да събере доказателства, които е преценила, че са важни за установяване на обстоятелства, относими към предмета на доказване, но неизяснени от първостепенния съд, както и когато приетите от последния факти се оспорват от страните, е необходимо във въззивното решение тя да изложи фактическите положения, до които сама е достигнала, въз основа на допълнително приобщените от нея доказателствени източници. Задължително е при това да анализира последните, така както изискват разпоредбите на чл. 13, ал.1, чл. 14, ал.1 и чл. 107, ал. 5 от НПК. Наред с това въззивната инстанция е задължена и да отговори на възраженията, изложени в жалбата и/или протеста, свързани с допустимостта и годността на доказателствата, неизяснените факти и обстоятелства, доказателствената необезпеченост на приетите от първостепенния съд фактически положения, правните изводи на последния и справедливостта на наложените санкции.

Прегледът на въззивното решение, което се атакува пред ВКС, налага извода, че контролираният съд не се е съобразил с тези принципни законови положения.

Коректно е на първо да се отчете фактът, че делото се отличава с изключителна фактическа и правна сложност, доколкото негов предмет е повдигнато обвинение срещу четири лица, за три отделни престъпни прояви, инкриминираният период е едногодишен, а конкретната престъпна дейност по чл. 255 от НК е осъществена чрез множество отделни деяния, в рамките на две продължавани престъпления. Контролираният съд е положил процесуални усилия, като за срок от приблизително две години е провел въззивно производство по делото, в хода на което е извършил въззивно съдебно следствие, разпитал е свидетелите М. Н., Р. К., Е. Б., В. П., Б. М., В. Б., Д. Т., К. Л. и М. Х., допуснал е и е приел повторни ССчЕ, изслушал е обясненията на четиримата подсъдими, събрал е и е приобщил към доказателствения материал множество писмени доказателства. При така осъществените задължения, произтичащи от разпоредбите на чл. 13, ал.1 и чл. 107, ал. 1 – 3 от НПК, контролираната инстанция е постановила въззивно решение, което не отговаря на зададения в чл. 339, ал.1 и ал. 2 от НПК стандарт за неговото съдържание.

В завидното по обем въззивно решение, от л. 1 до л. 39 на същото, контролираният съд е възпроизвел диспозитива на първоинстанционната присъда; от л. 39 до л. 48 от въззивния съдебен акт е преразказал възраженията на защитниците,

визирани в жалбите и тези на прокурора, изложени във въззивния протест, както и становищата на страните, депозиран в хода на съдебните прения; на л. 49 – 50 е изброил конкретните събрани от първостепенния съд доказателствени източници. След това от л. 50 до л. 54 от въззивното решение е изложил съображенията си относно осъществената от първоинстанционния съд доказателствена и аналитична дейност и своя „отговор“ на възраженията на страните, относно доказателствената обезпеченост на обвиненията, наложените наказания и уважения граждански иск.

На първо място следва да се посочи, че в обжалвания съдебен акт въззивният съд не е изложил приетите от него фактически положения. Декларирал е единствено, че възприема фактическата обстановка, установена от първоинстанционния съд и че с оглед процесуална икономия не следва да я преповтаря и възпроизвежда отново, за да не утежнява формално въззивното решение. Тази „загриженост“ на контролирания съд влиза в противоречие с избрания от него начин на структуриране на въззивния съдебен акт, който ненужно и напълно излишно е обременен с възпроизвеждането / върху 39 листа от него, чрез техниката „copy-paste“/ на диспозитива на първоинстанционната присъда. Преписването на последния в мотивите на въззивното решение не освобождава въззивната инстанция от задължението да извърши задълбочен контрол върху доказателствената и аналитичната дейността на предходния съд по установяване на фактите, а при констатиране на недостатъци на същата, да ги отстрани, като събере допълнителни доказателства и ги подложи на пълен, всеобхватен и задълбочен анализ, в съответствие със задълженията, произтичащи от нормите на чл. 13, ал.1, чл. 14, ал. 1 и чл. 107, ал. 5 от НПК.

Поради неизпълнението на тези свои задължения, контролираният съд е пропуснал да констатира, че в мотивите на първоинстанционната присъда не са изложени конкретни факти, отнасящи се до обвинението по чл. 321 от НК. Първоинстанционният съд е посочил декларативно единствено, че четиримата подсъдими участвали във функциониращата в периода 01.06.2011 г. до 14.04.2012 г. организирана престъпна група и че взели решение за осъществяване на престъпна дейност, свързана с избягване установяването и плащането на ДДС чрез създаване на верига от търговски дружества, които да нямат реална търговска дейност, да извършват фиктивни покупки, с цел формиране на право на приспадане на данъчен кредит по верига от доставки за контролирани от подсъдимите други дружества, осъществяващи реална търговска дейност и явяващи се крайни потребители на неправомерната облага. От така декларативно заявените „факти“ не става ясно кога, как и от кого е създадена ОПГ, какви са били отношенията и уговорките между подсъдимите, ролята и приносът на всеки един от тях в общата престъпна дейност, мотивите им да участват в групата, облагата на всеки един от тях, с оглед обвинението, че групата е създадена с користна цел. Първоинстанционният съд в мотивите е цитирал части от проведени телефонни разговори, възпроизведени във ВДС, създадени чрез използване на специални разузнавателни средства /СРС/, без да посочи какви фактически изводи се правят от тях по отношение на обвинението по чл. 321 НК. Особено фрапираща е липсата на фактическо описание на конкретните действия, извършени от подс. X. в ролята му като участник в ОПГ и като помагач на подс. X. в осъществяване на престъпленията по чл. 255 от НК, каквито са повдигнатите срещу него обвинения. На л. 6 от мотивите на първоинстанционната присъда е посочено, че ролята на подс. X. в дейността на ОПГ била, като собственик на „X.“ ЕООД да издава фактури /с невярно съдържание/ за недействителни доставки на тютюневи изделия, ваучери и СИМ карти на мобилни оператори към дружествата

„липсващи търговци“ с цел балансиране на данъчния им резултат за съответните периоди и създаване на право на данъчен кредит по „веригата от фиктивни доставки към реалните търговци, които се облагодетелствали“. В мотивите на присъдата, както и в нейния диспозитив не е посочена нито една от тези фактури, за които се твърди, че са издадени от „Х.“ ЕООД в полза на фирмите „липсващи търговци“ или на „облагодетелстваните“ от престъпленията фирми – „А. п.“ ЕООД и „И.“ ЕООД. Въпреки тази липса на факти, на л. 81 от мотивите на първоинстанционната присъда, при излагане на правните си изводи, първостепенният съд е заключил, че ролята на подс. Х. била от съществено значение, „той стоял в основата на данъчната измама“; „общият резултат от данъчните престъпления бил немислим без неговата активна дейност“; „предоставял на подс. Х. информация за нереалните сделки“, „предоставил на Х. изготвяните в офиса на М. и в офиса в гр. Пловдив фактури с невярно съдържание и фискален касов апарат на ръководеното от него дружество „Х.“ ЕООД и с поредица от много други интелектуални действия по даване на съвети и разяснения във връзка с взаимоотношенията между „Х.“ ЕООД и другите дружества по схемата е допринесъл значително за настъпването на престъпния резултат“. Като се остави настрана обстоятелството, че с обвинителния акт такава престъпна дейност не е вменена на подс. Х. /предоставяне на фактури и касов апарат на подс. Х. и даване на разяснения на „липсващи търговци“/, отново „инкриминираните действия“ не са конкретизирани по време, място, начин на извършване, не са посочени конкретните фактури, които са предоставени от подс. Х. и т. н. Изложеното, без претенция за изчерпателност, се сочи единствено като илюстрация на това, че въззивният съд не е изпълнил основната си функция – да извърши контрол върху осъществената от първостепенния съд дейност по установяване на обстоятелствата от съществено значение за делото. Не е констатирана отсъствието на факти, описани в мотивите на първоинстанционния съдебен акт, обосноваващи престъпната дейност на всички подсъдими, като участници в ОПГ, създадена да извършва данъчни престъпления, както и тази на подс. Х., като помагач на подс. Х. в осъществяване на престъпленията по чл. 255 от НК. Въпреки правомощията, които има като втора инстанция по същество, контролираният съд не е отстранил посочените пропуски и не е изложил своите собствени фактически констатации. Като последна инстанция по фактите, въззивният съд в хода на проведеното въззивно съдебно следствие е приобщил гласни доказателства и писмени доказателства, допуснал е и е приел ССЧЕ, изслушал е обясненията на подсъдимите, но не ги е подложил на дължимия задълбочен, пълен и качествен анализ. Не ги е съпоставил с доказателствените източници, приобщени в хода на досъдебното производство и в първоинстанционното съдебно производство и не е отговорил аргументирано на доводите на жалбоподателите срещу показанията на свидетелите, приобщени по реда на чл. 281, ал. 4 от НПК. Контролираният съд не е анализирал допуснатите и приети от него съдебно – счетоводни експертизи, не е съпоставил заключенията им с изготвените такива на досъдебното производство и в хода на първоинстанционното съдебно следствие. Не е открил съвпадението или отликите между експертните констатации и не е отговорил на нито едно от възраженията на защитата, свързани с тях. Вместо дължимия задълбочен анализ, въззивният съд е изложил единствено заявлението си, че кредитира експертните заключения /неясно точно кои – от досъдебното производство, назначените от първоинстанционния или от въззивния съд/ по отношение на първичните счетоводни документи, намерили отражение в счетоводните регистри и оборотни ведомости, но не и относно реалността на

сделките, тъй като това било правен въпрос. Последното несъмнено е вярно и е следвало именно въззивният съд да даде отговор, като изложи доводите си в подкрепа на изводите си за осъществяване на престъпленията от подсъдимите. Контролираната инстанция не е подкрепила с конкретни аргументи заключението си за участието на всеки от подсъдимите в извършване на престъпленията. В тази връзка не е отговорила на възражението на защитата, че изводите за участието на подсъдимите Х. и Х. в престъпната дейност противоречи на заключението на ССЧЕ, според което счетоводството на „Х.“ ЕООД /за което първоинстанционният съд е приел, че е в основата на данъчната измама/ и на „А. п.“ ЕООД и „И.“ ЕООД /сочени като „ползватели на облагата“/ е водено изрядно, в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството и че тези дружества са извършвали реална търговска дейност, като са имали складови бази, персонал, служители и осигурен транспорт, извършвали са разплащания по сделките по банков път, осчетоводявали са всяка извършена от тях счетоводна операция и са изготвяли необходимите за това документи. Оплакванията и възраженията на жалбоподателите в тази връзка, насочени срещу обосноваването на първоинстанционния съдебен акт, са изисквали задълбочена проверка, тъй като са свързани с твърдения за отсъствие на основните елементи на престъпните състави, в извършването на които са обвинени подсъдимите. Реално обаче, контролираният съд не е дал аргументиран отговор на нито едно от подробно изложените пред него възражения на жалбоподателите за липсата на доказателства подкрепящи обвинителната теза, за отсъствието на фактически и правни изводи в първоинстанционния съдебен акт за престъпна дейност на всеки от подсъдимите поотделно и като участници в ОПГ, за несправедливост на наложените им санкции. Не е отговорил и на възражението на държавния обвинител за това, че осъществените от подсъдимите престъпления са с висока степен на обществена опасност и че справедливостта изисква приложението на разпоредбата на чл. 24 от НК. Изявленията на контролирания съд, изложени в мотивите на въззивното решение като отговор на оплакванията на страните, само формално изпълняват изискванията на чл. 339, ал. 2 от НПК, тъй като са твърде общи, декларативни и неаргументирани.

Като последна инстанция по фактите въззивният съд има задължението да положи усилия за събиране на доказателства, установяващи всички относими към предмета на делото обстоятелства, да ги анализира подробно и задълбочено, да съпостави отделните доказателствени източници, да изясни има ли противоречия между тях и на какво се дължат, да заяви категорично съображенията си относно тяхната допустимост, достоверност и обективност. Резултатът от тази доказателствена и аналитична дейност следва да бъде обективиран в мотивите на решението, за да могат и страните, и касационната инстанция да проследят начина на формиране на фактическите и правните му изводи. Следва да даде и мотивиран отговор на направените от жалбоподателите възражения, независимо дали ги счита за основателни или не. Обжалваният въззивен съдебен акт, изготвен по описания по-горе начин, на първо място не гарантира в достатъчна степен правото на страните да разберат какви са били съображенията на въззивната инстанция, за да потвърди първоинстанционната присъда. На следващо място, като не е посочил приетите от него фактически констатации, не е извършил дължимия анализ на доказателствената съвкупност и не е дал отговор на възраженията на страните, въззивният съд е поставил касационната инстанция в невъзможност да провери и оцени осъществената от него доказателствена, аналитична и санкционна дейност. Обективното отсъствие и съществените непълноти в мотивировката на въззивното решение не обезпечават

възможността на касационния съд да проследи начина, по който контролираният съд е формирал вътрешното си убеждение по фактите и правото, за да провери неговата правилност. В този смисъл заявената в касационните жалби претенция за допуснато от въззивната инстанция съществено процесуално нарушение по смисъла на чл. 348, ал.1, т. 2 от НПК, е основателна. Обжалваният въззивен съдебен акт не отговаря на изискванията на чл. 339, ал. 2 от НПК, което се приравнява на липса на мотиви по смисъла на чл. 348, ал. 3, т. 2 от НПК и поради това представлява касационно основание, налагащо отмяна на въззивното решение. При това положение е безпредметно обсъждането на останалите оплаквания на касаторите за наличието на касационни основания по чл. 348, ал.1, т.1 и т. 3 от НПК.

Допуснатото нарушение може да бъде отстранено чрез връщане на делото за ново разглеждане от въззивната инстанция, при което да се извърши пълноценен анализ на доказателствената съвкупност, да се посочат конкретните фактически положения, приети от въззивния съд за установени, както и обусловените от тях правни изводи, като се отговори на възраженията на защитата, включително и на тези изложени в касационните жалби.

С оглед на изложеното и на основание чл. 354, ал. 3, т. 2, вр. с ал.1, т. 5 от НПК, Върховният касационен съд, I – во наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ въззивно решение, постановено на 27.07.2022 г. по в.н.о.х.д. № 212/2019 г. по описа на Апелативен специализиран наказателен съд.

ВРЪЩА делото на въззивния съд за ново разглеждане от друг съдебен състав от стадия на съдебното заседание.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.
2.